

Christensen) var den Gang med til at stille Forslaget; men nu ved 3die Behandling har han forandret sin Mening. Vil det ærede Thing følge ham, skal jeg ikke have noget derimod; men jeg vil dog fremdeles fastholde den Stilling, vi indtog ved 2den Behandling.

S. Christensen; Denne Sag har virkelig ligget mig ikke saa lidt paa Hjerte, og jeg har derfor gjort Alt, hvad der stod i min Magt for at medvirke til, at vi kunde faae dette Lovforslag ud som Lov endnu i denne Session. Det er ganske vist, at denne Sag i sin Almindelighed kan virke til flere Sider, thi endt man vel, kan tænke sig, at den foreløbig kun vil faae en ren aandelig Indflydelse paa Samfundet. Denne Side af Sagen skal jeg imidlertid lade ligge, efterom denne Forsamling, hvori jeg har den Ære at have Sæde, naturligvis for det Meste har med verdslige Ting at gjøre, men vi maa ikke glemme, at Loven ogsaa tilbørlig virker paa de almindelige Samfundsforhold. Det er ganske rigtigt, naar man siger, at „med Lov skal man Land bygge“ men man veed jo nok, at uden Religion kan Loven ikke opretholde Samfundet, og derfor mener jeg virkelig, at denne Sag ikke spiller saa lille en Rolle, i Særdeleshed i dette Dødsst, hvori vi nu befinde os. Jeg tror, det maa være enhver fællelig Mands Pligt at gjøre alt Muligt for at give de lavere Klasser Leilighed til ogsaa i aandelig Retning at nyde Samfundets Goder, saa godt som det nogenlunde kan lade sig gjøre. Hvad den Side af Sagen angaar, som ligefrem vedrører Tiendeerens Rettsforhold, er Flertallet jo enigt om, at vi kunne gaa et Skridt videre, end Loven af 19de Februar 1861 er gaaet. Endnu er der en fjerde Side af Sagen, som jeg vil lade den rent materielle, og om hvilken vi netop lærlig have hørt, at den kan gjøres gjældende i sit videste Omfang. Det har ganske vist ikke været min Mening, at denne Lov i Særdeleshed skulde komme til at virke heldigst for de mest Velstaaende i Samfundet. Jeg har meget godt indset, at disse Folk ikke vilde føle noget stort Tryk, selv om Loven ikke udkom, thi selv om de ogsaa have langt til Kirken, ere de dog saaledes stillede og kunne medbringe saa mange Bequemmeligheder, at det vil betyde Lidet eller Intet for dem, om Kirken er opvarmet eller ei. For de mindre heldig stillede i Samfundet kan jeg derimod godt indse, at det, at Kirken ikke opvarmes, paa mange Maader vil virke forstyrrende paa deres Kirtegang, som de ellers kunde have Lyst og Trang til. Det var af denne Grund, at jeg allerede ifjor fremkom med denne Tanke her i Thinget, og heller ikke i Aar vil jeg undlade at bidrage mit til, at den udføres paa en for Samfundet saa heldig Maade som muligt. Disse almindelige Bemærkninger har jeg troet at burde forudskaffe, forinden jeg kom til at motivere de enkelte Forslag, som jeg alene har stillet ved

denne Sagens 3die Behandling. Det vil være de Herrer, bekendt, at det ærede Medlem for Rigsbankens 7de Valgfreds (Casse) og jeg til Sagens 2den Behandling havde stillet et Forslag, som gik, havde jeg nær sagt, i sit modfat Retning, men dette var dog ikke saa ganske Tilfældet, da det paa et Punkt var samstemmende med Flertallets Forslag. Det Spørgsmaal, hvorefter det her dreier sig, er, paa hvilken Maade Midlerne til Kirkens Opvarmning skulle komme tilstede. Vi være Alle enige om, at dette var Noget, som burde være Kirketiendeerens uveedkommende, idet Flertallet, som bekendt, trostede sig ved den smukke Tanke, at naar blot Kasseloven var der, vilde det Brændsel, der skulde anvendes til Kirkens Opvarmning, komme af sig selv, men gjorde det ikke det, vilde nok en streng Vinterkulde hjælpe dertil. Jeg har nu ikke saa lyst et Blik i den Henseende, at jeg skulde tro, at dette allevegne, skulde gjøre sig gjældende, og derfor har jeg, efterom Forslaget ved 2den Behandling, kun blev vedtaget med 32 Stemmer mod 24, anset det for min Pligt ikke alene at fremstille det i den samme Ordlyd, hvori det tidligere var fremstillet, men ogsaa at fremstille mit eget oprindelige Forslag, hvilket paa Ændringsforslagslisten staar opført under Nr. 1. Jeg skal nu kortelig tillade mig at dwale ved Forskellen mellem de to Forslag. I Episcopen for det principale Forslag har jeg tilladt mig at fremkomme med en Betydning, som tilbørlig falde sammen med Flertallets Forslag. Jeg har nemlig sat Tiendeerens i Episcopen, fordi jeg mente, at det under mange Forhold vilde være hån, som det nærmest kunde tilfalde at yde de Midler, der skulde anvendes i denne Retning, hvorefter dette ikke findes i det subsidiære Forslag. Det fremkom under denne Sags 2den Behandling Udtalesler fra det ærede Flertals Side, som gik ud paa, at det vilde være et meget stort Maskineri at sætte i Bevægelse, naar der skulde foretages en Extraligning for saadanne Smaating som disse. Jeg har heller ikke været blind for, at det ikke var værd at sætte dette Maskineri i Bevægelse, uden at den allerførste Nødvendighed paabød det. Derfor er jeg i mit subsidiære Forslag gaaet ud fra et Standpunkt, som jeg tror vil afhjælpe de Mangler, der ellers kunde fremkomme. Jeg har nemlig deri bemyndiget Kommunalbestyrelsen til at tage de nødvendige Midler af Kommunens Kasse, medens jeg dog har holdt paa, at de, der ikke afbenytte Kirken, det vil med andre Ord sige Sognebaandsløbere, Personer, der bekjende sig til en anden Gudstjeneste, eller Personer, som have sluttet sig til en Valgmæssighed, skulde have tilbagebetalt et Beløb, som svarede til det, der var udredet af Kommunens Kasse. Naar dette blev tilladt vil det ses, at det kun saare sjældent vilde komme til, at en Extraligning skulde sættes igang. Da det nu er ganske almindeligt, at der paa Landet er flere Kirker i en Kommune, har jeg tænkt